

KOD 655

تریبون ۶

زهستان ۲۰۰۱ قیش

۲۰۰۱ TRIBUN 6, Q1

KOD: TR655

تریبون ۶، بهار ۲۰۰۱

از شرکت آذربایجانی‌ها در انتخابات جلوگیری می‌شود

یورگن استرومبرگ

مbergxrgen StrعJ

ترجمه از سوئدی: امیر خلخالی

انتخابات مجلس در ۸ فوریه در ایران، در عین حال آزمایش قدرت تعیین کننده‌ای بین بنیادگرایان و طرفداران رفورم خواهد بود. همچنین از اینکه گروه‌های اتنیکی چه عکس‌العملی با مسئله خواهند داشت، تعیین کننده خواهد بود.

موضوع دوّم در درجهٔ اوّل به آذربایجانی‌ها و کردها مربوط می‌شود. هر دو گروه از اینکه زبانشان موردقبول واقع شود، مشکل دارند و همچنین مربوط به یک سری مشکلات فرهنگی می‌باشد. وجه مشترک آنها اینست که نامزدهای آنها برای مجلس مورد قبول شورای نگهبان واقع نشده است. و آن ارگانی است که در رابطه با مومن بودن کاندیدهای مجلس حرف آخر و تعیین کننده را می‌زند. شورای نگهبان مهم‌ترین ابزار والاترین رهبر مذهبی، آیت‌الله خامنه‌ای، در جنگ قدرت در مقابل رئیس جمهور رفورمیست محمد خاتمی می‌باشد.

تا روز چهارشنبه گذشته ۹۰ نفر از ۲۹۰ نامزد طرفدار خاتمی مردود شناخته شده بودند. جمعاً ۶۸۰۰ نفر نامزد شده‌اند. شورای نگهبان تقاضای کاندیداتوری خیلی از بنیادگرایان مورد اطمینان خود را بطور خیلی سریع رسیدگی کرده و قبول نموده‌اند. به تقاضای تعداد کمی از افراد لیبرال نیز سریع رسیدگی شده است. شورای نگهبان رسیدگی به تقاضای غیر مذهبی‌ها را به تأخیر می‌اندازد که تا آنها وقت کمتری برای عکس‌العمل داشته باشند. از نظر رسیدگی سریع و مردود کردن نامزدها، دو استثناء توجه برانگیز در مورد دسته دوم مذکور (لیبرال) روی داده است. یکی از آنها محمود علی چهرگانی، سیاستمدار و مبارز آذربایجانی که برای حقوق ملت خود در تبریز مبارزه می‌کند و دومی قاضی و سردبیر کرد، جلال جلالیزاده در سنندج می‌باشد.

چهرگانی در انتخابات گذشته موفقیت چشمگیری بدست آورد و با وجود این از طرف مقامات مرکزی انتخابات این پیروزی باطل اعلام گردید و بجای آن چهرگانی دستگیر و زندانی شد. در زندان بشدت مورد ضرب و شتم و شکنجه قرار گرفت. هنگامی که از زندان آزاد شد سخت مریض بود و سپس وی را به خانه نشینی واداشتند. اتهام ایشان هواداری از به هم پیوستن منطقه شمالی ترک‌زبان ایران با جمهوری آذربایجان بوده است. (خیلی از ترکان آذربایجانی کلمه آذربایجان جنوبی را برای آن قسمت از آذربایجان که در شمال ایران قرار دارد بکار می‌برند).

طبق سرشماریهای رسمی از سال ۱۹۹۶، آذربایجانی‌های ترک‌زبان ۲۴ درصد جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند. در آمارهای رسمی قبلی ۳۵٪ نشان داده شده است و آمار حقیقی حداقل باید ۳۵٪ باشد. با وجود این فرهنگ و مخصوصاً زبانشان سرکوب می‌شود. آنان اجازه برای انتخاب نامهای ترکی برای کودکان خود را ندارند و متن روی سنگ قبر و نوشته‌های روی تابلوی مغازه‌ها و سر دراماکن عمومی و کارت دعوت به مجالس و جشن‌های خصوصی نباید به زبان ترکی نوشته شود. در مدارس فقط زبان فارسی تدریس می‌شود.

در تبریز، پایتخت آذربایجان جنوبی، مبارزه بر علیه شاه قویترین بوده و پشتیبانی از انقلاب اسلامی آیت‌الله خمینی شاید توده‌ای‌ترین در بین شهرهای ایران بود که بعنوان قدردانی در قانون اساسی جدید، زبان فارسی تنها زبان رسمی در کشور نوشته شد.

در تبریز چنین تظاهرات رخ داده که به شدیدترین وجه سرکوب شده‌اند و کشته‌ها و دستگیری‌هایی نیزه دنبال داشته است. ناآرامی‌ها به هیچ‌ده شهر دیگر از جمله به اردبیل و سراب نیز سرایت کرده است.

از نظر شخص چهرگانی وضعیت جدی می‌باشد. ایشان سخت مریض بوده، طوری که امروزها به بیمارستان منتقل شد و با وجود این پلیس به بیمارستان مراجعه کرده و دکترهای بیمارستان را از معاینه چهرگانی ممنوع کرد. هنگامیکه ایشان از طرف جمهوری آذربایجان برای معالجه شدن در باکو بدانجا دعوت شد، ایشان را ممنوع‌الخروج کردند. این مسلماً سیاست دیگری برای مانع شدن از نامزد شدن وی در انتخابات مجلس می‌باشد.

مسئله زبان برای کردها یک مقدار راحت‌تر می‌باشد با اینکه اختلاف خیلی جزئی می‌باشد. در مدارس هنوز به فارسی تدریس می‌شود ولی در دانشگاه سنندج رشته درسی شروع شده که فقط به کردی تدریس می‌شود.

روزنامه‌های کردی زبان اجازه انتشار دارند. جلال جلالی‌زاده دو سال پیش به انتشار یک هفته‌نامه بنام «سیروان» شروع کرد که بعنوان وزنه تعادل در مقابل دو روزنامه بزرگترین دیگر که بنظر ایشان خیلی محافظه‌کار می‌باشند قرار می‌گیرد.

جلالی‌زاده از جمله در سیروان حملات شدیدی بر ضد رئیس جمهور قبلی هاشمی رفسنجانی که هنوز دارای نفوذ بیشتری می‌باشد، کرده است. این شاید در حد زیادی باعث شده است که شورای نگهبان نامزدی جلالی‌زاده را رد کند. و دلیل آن را نیز چنین عنوان کردند که ایشان یک مسلمان واقعی نیست. اما در واقع ایشان دکتر در حقوق و شریعه (قوانین اسلامی) بوده و همسر ایشان نیز حالا نماینده در مجلس می‌باشد.

جلالی‌زاده جزو آنهایی است که امیدوارند که دمکراتیزه کردن جامعه ایران، منجر به امکانات بهبودی وضعیت کردها از طریق دیالوگ خواهد شد که این نظر اکثر کردها نمی‌باشد. تازه‌گیها ناآرامی‌هایی در نقاط مختلف کردستان مانند سنندج، مریوان، سردشت و بانه صورت گرفته است و در دو شهر سردشت و بانه بترتیب دوّم و پنجم ژانویه رخ داده است.

اگر از نیروهای میانه‌روی کرد جلوگیری بعمل آید، خطر بالا گرفتن ناآرامی‌ها وجود دارد. ارتش می‌تواند وارد عمل شده و باعث ایجاد درگیریها میان پیشمرگ‌های کرد (چریک‌های کرد) و ارتش ایران بشود و خیلی‌ها شک دارند که آن همان چیزی است که قلدرترین بنیادگرایان اسلامی به آن امیدوارند.